

ПАТРИОТЪ

(Продължение отъ 3 ст.)

очи. Явно бѣше, че нейната мисълъ е отскочила отъ първоначалния разговоръ и сега се опива отъ красноречието на приятеля си.

Съ отсѣченъ жестъ той хвърли назадъ падналитѣ си коси и съ тържественъ гласъ сложи вънеца на своята речъ:

— Докато Добруджа е подъ робство, — ние революционеритѣ, не трѣбва да се женимъ, за да принадлежимъ напълно на борбата.

— Тогава не трѣбва и да любите — тихичко се обади момичето.

Той се намръщи. Сърдитъ до вѣсняване, извърна лице. Момичето многозначително измѣри съ погледъ неговата висока фигура, преглътна една въздишка и се обърна къмъ мене:

— И вие ли сте добруджанецъ!

— Не. Азъ съмъ само студентъ.

— Трѣбва да е хубаво да се слушатъ лекции.

— Хубаво е, госпожице, но не остава време.

— Защо!

— Келнерувамъ.

— Ана, часътъ е 10 и половина — прекъсна ни той. Обезпокоена отъ късния часъ тя скочи на крака, навлѣче протърканото си въ лактитѣ пардесю, пристегна се и се вслуша, дали дъждътъ е спрѣлъ. Следъ малко излѣзоха.

Слънчевиятъ есененъ день шестуваше. Стояхъ предъ отворения прозорецъ и гледахъ безкрайното море отъ покриви на голѣмия градъ. Вратата бързо се отвори. Пламналъ въ възторгъ, съквартирантъ ми, придруженъ отъ плахото момиче, влѣзе въ стаята.

— Ура-а — извика и по хитлеристки изпъна ржка. Съ изумени очи, гълтахъ неговия дивъ възторгъ. Момичето нашенпа:

— Добруджа е свободна.

— Да, поробена майко, ти си вече наша — каза той. — Край на изгнаническиятъ години, край на мизерията. — После се обърна къмъ мене. — Знаешъ ли, че сега ромънскитѣ търговци ще си напуснатъ магазинитѣ. Който пръвъ отъ българитѣ имъ заеме мѣстото, добри пари ще натрупа.

— А народа! — неволно запитахъ азъ.

— За народа нѣма какво повече да мислимъ. Той е свободенъ. Не му остава друго, освенъ да плаща.

— Може би, — промълвихъ азъ и сетне добавихъ:

— Отъ търговия не разбирамъ.

— Увѣрявамъ те, така ще бжде. Лошото е, че нѣмамъ капиталъ. Иначе билъ мръдналъ изъ Добруджа, ще видя кое какъ се харчи и хопъ едно дюкянче.

Дръпна два пжти отъ цигарата, захвърли я презъ отворения прозорецъ и се обърна къмъ момичето, което го гледаше съ очуда въ очитѣ.

— Защо не си богатска дъщеря! Веднага бихъ се оженилъ за тебе.

Тя безъ да каже нѣщо, загледа го съ широко отворени очи. Прозрѣла истината, тя горчиво се усмихна.

— Не предполагамъ, че революционеритѣ се нуждаели отъ пари и търговия.

— Обиди ли се, моето момиче! — Посѣгна да я прегърне.

Тя се дръпна назадъ и извика:

— Остави ме. Ти . . . Ти не си този, когото обичахъ. Не, не.

— Анна — като пиянъ се втурна къмъ нея — днесъ е великъ день. Трѣбва щастливо да го отпразднуваме. Скоро ще замина. Надали ще се видимъ пакъ.

Неумолима и строга, изпълнена съ болка и презрение, тя гордо стоеше всрѣдъ стаята и съ ржце отблъскваше неговитѣ залитания. Азъ се разтреперихъ отъ ядъ. Усѣтихъ какъ кръвта ми нахлу въ главата и заби въ слѣпнитѣ очи.

Изкочихъ изъ стаята. Вратата следъ мене съ трѣсъкъ пакъ се затвори. Нѣкой изтича по стълбитѣ. Момичето. Настигна ме. Цѣлата треперѣше отъ ядъ.

— Подлецъ. Добруджа я освободиха отъ ромънцитѣ, но кой ще я отърве отъ такива като него!

Погледнахъ бледото ѝ лице. Изопнато и тѣжно. Отъ очитѣ ѝ капнаха сълзи.

— Не плачи. Не си струва . . .

На улицата избѣрса сълзитѣ си. Съ съсрѣдоточенъ погледъ и нѣма, тя загледа предъ себе си, като че тамъ бѣше отворена книгата съ житейскитѣ мѣдрости.

— Човѣкъ лесно се мамѣ . . . Не винаги можешъ да различишъ мошеника отъ честния.

Площадтъ и улицата бѣха пълни съ народъ. Свирише военна музика. Въ срѣдата се виеше хоро. Понадигнахъ се на прѣсти. Странни хора, съ изпити и повѣхнали лица, нѣкои съ седмици необръснати, измършавели и гладни, тѣ разтърсвахъ дрипитѣ си въ кръшно добруджанско хоро. Това бѣха хората, които съквартирантъ ми наричаше „родоотстъпническа пасмина“ и които прокудени отъ роднитѣ си гнѣзда, бѣхъ виждали да дремятъ, безработни, по маситѣ на кафенето.

— Ана, ние си тебе не сме добруджанци, но ела да поиграемъ. Щомъ тия хора тукъ, така много се раздватъ, трѣбва да е било много лошо тамъ. Ела.

Тя вплете тънkitѣ си прѣсти въ моята ржка и първа изтича къмъ хорото.

Нека участващитѣ въ лит. сборникъ „Провинция“ да изпратятъ исканата сума за сборника. Сборникътъ е сложенъ вече подъ печатъ.

Въ замѣна на полученитѣ суми, следъ като сборникътъ бжде отпечатанъ, ще бждатъ изпратени книги на стойностъ двойно по-голѣма отъ сумата.

Всичко да бжде изпратено най-късно до 15 априлъ т. г. на адресъ: Иванъ Г. Пеневски, ул. „Айджиолу“ № 3, гр. Хасково.

ЕСПЕРАНТО

МОДЕРНИТЪ ЕЗИЦИ И ЕСПЕРАНТО

Мнозина сж хората у насъ, които иматъ желанието да научатъ поне единъ отъ модернитѣ езици. Въ гимназиитѣ се изучаватъ чужди езици, откриватъ се разни вечерни курсове, но за съжаление като че ли времето и паричнитѣ срѣдства отиватъ напраздно.

Прави впечатление, че у насъ модернитѣ езици се учатъ по настрояние — влияние. Презъ време на европейската война (1914—18) напрімѣръ въ страната се пропагандираше много нѣмския езикъ. Дори въ Германия се изучаваше български езикъ. Следъ войната пъкъ започна да се пропагандира английския и френския езици.

Когато презъ 1939—40 година нѣмскиятъ империализмъ наново засили и открито манифестира своята мощъ, започна отново да се чувтвува превѣсътъ на нѣмския надъ другитѣ езици. Утре пъкъ какво ще стане никой не може да предскаже съ положителностъ.

Азъ сжщо бѣхъ отъ онѣзи, които искатъ да научатъ единъ отъ модернитѣ езици, но въпрѣки моитѣ усилия и похабеното време не успѣхъ.

Мнозина ще възразятъ, че има много хора които владѣятъ чужди езици и че моитѣ твърдения сж пресилени. Но явява се въпросътъ: колко трудъ и време сж употребили, за да научатъ този или онзи езикъ, и най-важното: могатъ ли да го изучатъ добре безъ да отидатъ въ съответната страна, където се говори самиятъ езикъ?

Следъ като се увѣрихъ, че не мога да изуча никой езикъ добре, изучихъ есперанто, който ми служи прекрасно въ моитѣ връзки съ чужбина и сжщо бѣ неограниченъ при пътуванията ми въ странство. Затова азъ препорѣчвамъ на всички българи, които хабятъ огромни сили, време, срѣдства да изучаватъ чужди езици, нека изучатъ международния езикъ, който е толкова лесенъ, а ползата му е огромна.

На края да завърша съ думитѣ на единъ личенъ мой приятель — скулпторъ отъ Германия — есперантистъ, казани преди повече отъ 12 години: „Чужди езици (въ това число и нѣмскиятъ езикъ) могатъ да се научатъ само тогава, когато се движите въ такава срѣда, а най-добре въ страната, където се говори. Иначе напраздно си губите времето.“